Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B1-10C/51/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1119215139
Dátum vydania rozhodnutia:	18. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Dana Káčerová
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2024:1119215139.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský Bratislava IV pred sudkyňou JUDr. Danou Káčerovou v právnej veci žalobkyne v prvom rade: A. B., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D., žalobcu v druhom rade: E. B., narodený XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XXD. D., žalobkyne v treťom rade: F. E., G. B., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D., zastúpených: Advokátska kancelária IILC, s.r.o., so sídlom Mlynské nivy 73, 821 05 Bratislava, proti žalovanému v prvom rade: KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 31 595 545, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, zastúpeného: JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, žalovanému v druhom rade: H. E., narodený X.X.XXXX, bytom D. XXX/X, XXX XX D., o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100 000 € (dvakrát v sume 35 000 € pre každého zo žalobcov v prvom a druhom rade, 30 000 € pre žalobkyňu v treťom rade) takto

r o z h o d o l :

Žalovaný v prvom rade a žalovaný v druhom rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v prvom rade sumu 25 000 €, žalobcovi v druhom rade sumu 25 000 €, žalobkyni v treťom rade sumu 20 000 €, všetko v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.
Súd žalobu žalobcov v prvom rade, druhom rade, treťom rade vo zvyšku uplatneného nároku z a m i e t a.
Súd žalobcom v prvom rade, druhom rade, treťom rade priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v prvom rade a druhom rade v rozsahu sto percent (100%).
Súd žalovanému v prvom rade priznáva nárok na náhradu trov konania odvolacieho konania voči žalobcom v prvom rade, druhom rade, treťom rade v rozsahu sto percent (100%).

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobcovia v prvom, druhom a treťom rade žalobou doručenou súdu dňa 16.10.2019 sa voči žalovaným v prvom a druhom rade domáhali ochrany osobnosti a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu - žalobcovia v prvom a druhom rade každý vo výške po 35 000 € a žalobkyňa v treťom rade v sume 30 000 €, na tom skutkovom základe, že dňa 30.11.2018 o 00:30 hod. došlo na štátnej ceste I/74 v kilometri 36, v úseku medzi mestom Snina a obcou Stakčín k dopravnej nehode, pri ktorej došlo k smrteľnému zraneniu pána I. J. B., ktorý bol synom žalobcov v prvom a druhom rade a bratom žalobkyne v treťom.
Dopravnú nehodu zavinil žalovaný v druhom, ktorý ako vodič osobného motorového vozidla Škoda Fabia, viedol motorové vozidlo v smere na obec D. a z dôvodu nevenovania sa plne vedeniu vozidla, ako aj neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, pri prejazde mierne ľavotočivej zákruty s vozidlom zišiel vpravo v smere jazdy do priekopy, kde vozidlo narazilo do lesného porastu a niekoľkokrát sa prevrátilo. Pri tejto dopravnej nehode došlo k usmrteniu syna žalobcov v prvom a druhom rade, ktorý bol bratom žalobkyne v treťom rade.
Žalovaný v druhom bol trestným rozkazom Okresného súdu Humenné zo dňa 22.03.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16.04.2019, odsúdený za prečin usmrtenia podľa

ustanovenia § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona za prečin z ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h), j) Trestného zákona.
V čase vzniku dopravnej nehody bolo motorové vozidlo, patriace žalovanému v druhom rade, povinne zmluvne poistené žalovaným v prvom rade.
Vo vzťahu k osobe zosnulého J. B. žalobcovia v žalobe uviedli, že v čase úmrtia mal iba 27 rokov, dosiahol vysokoškolské vzdelanie, no pre svoju záľubu v autách pracoval ako automechanik. Zosnulý syn žalobcov v prvom a druhom rade a brat žalobkyne v treťom rade mal veľmi dobrú povahu, bol usmievavý a bol vždy nápomocný. Býval v spoločnej domácnosti so žalobcami. Zosnulý J. B. so žalobkyňou v treťom rade, ako so sestrou, býval u rodičov v spoločnej detskej izbe a mal s ňou mimoriadne dobrý vzťah. Žalobcovia v žalobe uviedli, že boli fungujúca a šťastná rodina, trávili spoločne voľný čas, zaujímali sa jeden o druhého. Život žalobcov už nikdy nebude taký, ako pred jeho úmrtím. Žalobcovia v žalobe konštatovali, že medzi nebohým J. B. a žalobcami v prvom a druhom rade - jeho rodičmi a žalobkyňou v treťom rade - sestrou boli vytvorené veľmi silné rodinné putá. Ako rodina mali vyvinuté sociálne a citové väzby. Náhla smrť syna žalobcov v prvom a druhom rade a brata žalobkyne v treťom rade im spôsobila silnú psychickú traumu, s ktorou sa len veľmi ťažko vyrovnávajú. Úmrtie J. B. zasiahlo všetkých pozostalých členov rodiny.
Žalobcovia v prvom a druhom rade uviedli v žalobe, že prišli o syna, ktorého milovali. Žalobkyňa v prvom rade bola na zosnulého J. B. veľmi citovo naviazaná. Žalobcovia v prvom a v druhom rade ako rodičia z dôvodu, že smrť ich syna znášali veľmi B1-10C/51/2019 3

ťažko, museli požívať tabletky na upokojenie, ktoré užívajú aj v čase podania žaloby, boli im podávané v niektorých ťažkých situáciách aj injekcie na ukľudnenie. Žalobcovia na zmiernenie smútku požiadali o pomoc rodinnú známu, ktorá je psychologička. Potreba zmierňovať bolesť u žalobcov zo straty ich syna a brata pretrváva dodnes a preto, ešte aj v čase podania žaloby, uskutočňujú rozhovory s psychologičkou približne dvakrát do mesiaca.
Žalobcovia v prvom a druhom rade - rodičia zosnulého v žalobe konštatovali, že nebudú môcť už vidieť ako ich syn v živote napreduje, ako si založí rodinu, ako bude žiť a v starobe sa nebudú môcť naňho spoľahnúť. Vzniknutá trauma sa z ich života nedá odstrániť z dôvodu, že smrť dieťaťa, v tak mladom veku, je pre rodiča veľmi deštrukčná.
Žalobkyňa v treťom rade v žalobe uviedla, že taktiež smrť brata znáša veľmi ťažko. Bol jej "veľký starší brat" a keďže mali spoločnú detskú izbu, často sa zhovárali a bol jej veľkou oporou v jej živote vo všetkých smeroch nielen v škole, ale aj v jej osobnom živote. Smrť brata znáša veľmi ťažko, prepadá ju smútok za bratom, ktorý častokrát vyúsťuje do plaču.
Žalobcovia svoju aktívnu vecnú legitimáciu odvodili s poukazom na ustanovenia §11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj s poukazom na zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov.
Žalobcovia pri svojej argumentácii poukázali na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013 sp. zn. C-22/12, v ktorom súd konštatoval, že poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.
V tomto kontexte žalobcovia uviedli, že uvedeným rozhodnutím, v zmysle ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy, sa riadia už aj súdy Slovenskej republiky, ktoré priznávajú náhrady nemajetkovej ujmy príbuzným obetí dopravných nehôd z dôvodu, že povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie. V tomto kontexte žalobcovia poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co 133/2016, zo dňa 15.3.2017.
Žalovaný v druhom rade, ako vinník dopravnej nehody, mal uzatvorenú zmluvu o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným v prvom rade a teda žalovaný v prvom rade je povinný nahradiť žalobcom v prvom až treťom rade, okrem nárokov definovaných v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení, aj spôsobenú nemajetkovú ujmu za žalovaného v druhom rade.
Žalobcovia listom zo dňa 12.03.2019 vyzvali žalovaného v prvom rade na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný v prvom rade listom zo dňa 21.03.2019 žalobcom oznámil, že ako poisťovňa nespôsobil zásah do ich osobnostných práv a preto im nemôže poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy. B1-10C/51/2019 4

Žalobcovia si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy ustálili vzhľadom na závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do ich práva na ochranu osobnosti.
2. Žalovaný v prvom rade súdu dňa 2.12.2019 doručil písomné vyjadrenie k obsahu žaloby, v zmysle ktorého žiadal žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu, že neuznával nárok žalobcov v celom rozsahu a považoval uplatnený nárok žalobcov za neoprávnený a bez právneho základu a čo do výšky, za neprimeraný a nepreukázaný.
Žalovaný v prvom rade v písomnom vyjadrení namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu v konaní z dôvodu, že v zmysle súčasne platného a účinného vnútroštátneho práva uplatniteľného vo veci samej, t.j. v zmysle zákona O povinnom zmluvnom poistení (PZP) nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom, voči ktorému by mohol byť uplatnený nárok z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov z dôvodu, že zákon PZP sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanému v prvom rade žiadnym spôsobom tento zákon neukladá. Vo vzťahu k rozsudku vo veci Haasová C-22/12 žalovaný v prvom rade uviedol, že Európsky súdny dvor (ESD) žiadnym spôsobom nestanovil, že pasívna legitimácia poisťovateľov podľa zákona o PZP v sporoch o zaplatenie nemajetkovej ujmy pozostalým automaticky by bola daná, ale iba upresnil, že by tomu tak mohlo byť, pokiaľ by toto bolo obsahom úpravy vnútroštátneho práva, ktorým je vo vzťahu k žalovanému v prvom rade, ako súkromnoprávnej osobe, práve zákon o PZP. Žalovaný v prvom rade vo vyjadrení uviedol, že vzhľadom na závery ESD v danej veci je preto nevyhnutné prihliadať jedine na vnútroštátnu právnu úpravu. Právna úprava poistenia zodpovednosti za škodu v ustanovení § 4 ods. 2 zákona PZP taxatívne vymedzuje prípady, ktoré podliehajú poistnému krytiu a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou o spôsobe a rozsahu náhrady škody obsiahnutej v Občianskom zákonníku v ustanovení v § 442 a nasl. Pod takto vymedzenú škodu zákon o PZP neumožňuje subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poistnej zmluve.
Žalovaný v prvom rade v písomnom vyjadrení na podporu svojej argumentácie poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 60/2010, zo dňa 20.1.2011, ako aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 18/2013 zo dňa 05.12.2013, na publikovaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 176/2012 zo dňa 26.09.2013.
Vo vzťahu k nemajetkovej ujme a príčinnej súvislosti žalovaný v prvom rade poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.03.2007 sp. zn. 3Cdo 32/2007, v ktorom najvyšší súd uviedol, že ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Najvyšší súd v rozhodnutí taktiež uviedol, že príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušený, nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k žalovanému v prvom rade je poistnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkovane v dôsledku reakcie na už následky tejto dopravnej nehody, podľa názoru žalovaného, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona PZP. V tomto kontexte žalovaný poukázal aj na rozsudok ESD zo dňa B1-10C/51/2019 5

10.12.2015 vo veci C-350/14, v ktorom Európsky súdny dvor v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode túto opakovane a na viacerých miestach označuje ako nepriame následky tejto nehody, pričom škodu nepredstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry p. K. L., ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú, považovať za nepriame následky nehody.
Žalovaný v prvom rade v písomnom vyjadrení teda jednoznačne konštatoval, že aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahrnúť aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ - žalovaný v prvom rade priamo zo zákona o PZP oslobodený od povinnosti platiť za poisteného škodu - nemajetkovú ujmu a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže zásah do ochrany osobnosti žalobcov je reakciou na prvotný následok, ktorým je dopravná nehoda.
Žalovaný v prvom rade zároveň vo vyjadrení uviedol, že ak by sa súd nestotožnil s jeho argumentáciou vo vzťahu k nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie a vo vzťahu k neexistencii príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a uplatneným nárokom navrhol, aby súd skúmal okolnosti na strane žalovaného v druhom rade - jeho konanie v čase dopravnej nehody vo vzťahu k žalobcom a k nárokom, ktoré si v konaní uplatnili, ako aj majetkové pomery žalovaného v druhom rade, ktoré sú rozhodné vo vzťahu k prípadnej primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný v prvom rade taktiež navrhol, aby

súd skúmal, či žalobcovia si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili aj voči žalovanému v druhom rade a v akej výške, keďže žalovaný v druhom rade bol pôvodca neoprávneného zásahu. Zároveň žalovaný v prvom rade navrhol výsluch žalovaného v druhom rade. Žalovaný v prvom rade zároveň namietal, že netvorí žiadne procesné spoločenstvo so žalovaným v druhom.
3. Žalovaný v druhom rade súdu dňa 09.03.2020 doručil písomné vyjadrenie k obsahu žaloby, z obsahu ktorého je zrejmé, že žalovaný v druhom rade nerozporoval, že dňa 30.11.2018 v nočných hodinách došlo k dopravnej nehode osobným motorovým vozidlom Škoda Fabia, ktoré osobne riadil. V čase dopravnej nehody žalovaný v druhom rade nemal dovŕšených 20 rokov. Žalovaný taktiež vo vyjadrení nerozporoval, že v motorovom vozidle jedným zo spolucestujúcich bol aj syn žalobcov v prvom a druhom rade a brat žalobkyne v treťom rade, ktorý následkom zranení utrpených pri dopravnej nehode zomrel. Žalovaný v druhom rade v písomnom vyjadrení uviedol, že k udalostiam z dopravnej nehody sa stále vracia vo svojich myšlienkach a premýšľa, kde spravil chybu. Žalovaný v druhom rade vo vyjadrení uviedol, že nie je si vedomý, že by nedodržal rýchlosť pri riadení motorového vozidla, resp. by porušil iné dopravné predpisy. Žalovaný v druhom rade však vo vyjadrení uviedol, že si pamätá, že poveternostné podmienky v čase vedenia motorového vozidla boli sťažené a práve tie boli príčinou vzniku dopravnej nehody, ktoré žalovaný v druhom rade neodhadol a podcenil. Žalovaný v druhom rade v písomnom vyjadrení uviedol, že k dopravnej nehode nedošlo z jeho strany úmyselne a jazdu s motorovým vozidlom spolu so svojimi priateľmi a známymi absolvoval práve na ich žiadosť, pretože vedeli, že šoféruje rád.
Žalovaný v druhom rade v písomnom vyjadrení prejavil ľútosť vo vzťahu k následkom, ktoré v súvislosti s dopravnou nehodou vznikli. Uviedol, že dokonca svojho života sa nezbaví otázok, výčitiek a bezmocnosti. B1-10C/51/2019 6

Žalovaný v druhom rade k otázke zodpovednosti za uplatnený nárok uviedol, že rozumie pohnútkam žalobcov, ktoré ich viedli k podaniu žaloby a má za to, že takéto prípady majú byť kryté z povinného zmluvného poistenia, keďže motorové vozidlo bolo v čase vzniku nehody poistené žalovaným v prvom rade. Žalovaný v druhom rade zároveň nesúhlasil s vyjadrením žalovaného v prvom rade zo dňa 21.03.2019, ktoré pred podaním žaloby žalovaný v prvom rade doručil právnemu zástupcovi žalobcov, v ktorom odmietol poskytnúť žalobcom uplatnené zadosťučinenie a v ktorom zároveň uviedol, že takýto nárok podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka si žalobcovia majú uplatniť výlučne voči osobe, ktorá sa neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv dopustila.
Žalovaný v druhom rade vo svojom vyjadrení uviedol, že Slovenská republika je členským štátom Európskej únie, preto by sa jej všeobecné súdy mali stotožniť so stanoviskom Súdneho dvora EÚ, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Žalovaný v druhom rade zároveň v písomnom vyjadrení poukázal na tú skutočnosť, že Ústavný súd Slovenskej republiky potvrdil tak priamy, ako aj nepriamy účinok smerníc Európskej únie na naše vnútroštátne právo, keď subsumoval nemajetkovú ujmu pod poistné krytie z povinného zmluvného poistenia. Žalovaný v druhom rade v kontexte so svojou argumentáciou poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/ 2016.
Žalovaný v druhom rade jednoznačne v závere svojho vyjadrenia uviedol, že nároky žalobcov by mal uspokojiť žalovaný v prvom rade ako poisťovňa, u ktorej motorové vozidlo, ktoré riadil a ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej zomrel syn žalobcov v prvom a druhom rade a brat žalobkyne v treťom rade, bolo povinne zmluvne poistené. Zároveň žalovaný v druhom rade uviedol, že vzhľadom na svoju nemajetnosť a vek, uplatnené nároky žalobcov uspokojiť nedokáže.
4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní v prejednávanej veci rozhodol rozsudkom dňa 9. mája 2022, č. k. 10C/51/2019-197, ktorým uložil žalovanému v prvom a druhom rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v prvom rade sumu 25 000 €, žalobcovi v druhom rade sumu 25 000 €, žalobkyni v treťom rade sumu 20 000 €, všetko v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku uplatneného nároku žalobu žalobcov zamietol a žalobcom 1/, 2/ a 3/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100%.
5. Rozsudok súdu prvej inštancie bol zrušený unesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Co/18/2023 – 249 zo dňa 25. júna 2024 v dôsledku podaného odvolania žalovaným v prvom rade voči rozsudku vydaného súdom prvej inštancie.
6. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení uviedol, že sa zaoberal právnym posúdením otázky pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v prvom rade v spore. Predmetom posudzovaného konania je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcov, ktorú utrpeli tým, že poistenec žalovaného v prvom rade spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej usmrtil ich blízku osobu. Svoj nárok žalobcovia uplatnili proti poisťovni, s ktorou mal vinník dopravnej nehody v jej čase uzatvorené povinné zmluvné poistenie. Neoprávnený zásah do ich

osobnostných práv vidia v porušení ich práva na súkromný a rodinný život. Pasívnu legitimáciu poisťovne vyvodzujú z B1-10C/51/2019 7

ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého má poistený z poistenia relevantného druhu zodpovednosti právo, aby poisťovateľ (žalovaný 1/) za neho nahradil poškodeným (žalobcom) uplatnené preukázateľné nároky na náhradu škody, pod ktorý pojem podľa ich názoru spadá aj nemajetková ujma.
Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že je pravdou, že súdna prax aplikujúca právnu úpravu zákona č. 381/2001 Z.z. sa menila a vyvíjala, preto v rámci nej existuje viacero odlišných rozhodnutí zaujímajúcich k danej právnej problematike rozdielny názor a to počnúc rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach so sp. zn. 3Cdo 301/2002, 4Cdo 168/2009, cez rozhodnutie Súdneho dvora Európskych spoločenstiev a Európskej únie sp. zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová, až po nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III.ÚS 666/2016.
Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že práve vzhľadom na nejednotnosť súdnej praxe ohľadom pasívnej legitimácie v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obetí dopravných nehôd Najvyšší súd Slovenskej republiky na zasadnutí svojho občianskoprávneho kolégia dňa 09.10.2018 prijal rozhodnutie č. 2 za účelom jeho uverejnenia v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v znení právnej vety: "Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzku motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná." Toto rozhodnutie prijaté na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdum Slovenskej republiky bolo uverejnené v Zbierke č. 8/2018 stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako rozhodnutie č. 61 vo veciach občianskoprávnych. V zbierke je uvedené, že vychádza z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.07.2017 vo veci sp. zn. 6Mcdo 1/2016, v ktorom sa Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobne vysporiadal so všetkou právnou argumentáciou ohľadom priamej a nepriamej aplikovateľnosti smerníc použitou aj v posudzovanom konaní. Odvolací súd v rozhodnutí uviedol, že nemá dôvod na odklon od právnej vety daného stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v posudzovanom prípade a stotožnil sa s ním.
Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie vo veci pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu žalovanej poisťovne v spore, keďže ide o otázku zodpovedanú stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnenom riadne v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ktoré danú právnu problematiku týkajúcu sa priamej a nepriamej aplikovateľnosti smerníc na vnútroštátne právo vyriešilo a ustálenou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky v ostatnom čase.
7. Čo sa týka uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie mal za to, že všetkým žalobcom rozhodne vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko ich ujmu by ako závažnú považoval každý človek v rovnakej situácii. Z dokazovania vyvodil, že dôsledky smrti syna a brata žalobcov, sú u všetkých žalobcov závažnou ujmou, keď ako rodina boli vždy súdržní, aktívne si užívali voľný čas, B1-10C/51/2019 8

spoločné chvíle, navzájom si pomáhali a mali spoločné plány, takže smrť, ktorá preťala doterajšie pokojné plynutie životov žalobcov, má za následok najmä u rodičov zosnulého nemalé psychické problémy, čo vzhľadom na skutočnosť, že smrť vlastného dieťaťa je zaradená na najvyššie priečky stresových situácií, je viac ako pochopiteľné.
8. Vo vzťahu odvolateľovej námietke k výške náhrady nemajetkovej ujmy za stratu blízkej osoby, v zmysle ktorej prezentoval odvolateľ názor, že v dôsledku dopravnej nehody s ohľadom na vzťah princípu proporcionality a satisfakčnú funkciu poskytovania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, kedy satisfakčná funkcia náhrady má zmierniť následky na strane žalobcov, ktoré sa poskytnutím náhrady v peniazoch v akejkoľvek výške odstrániť nedajú, čo je zásadný rozdiel medzi nárokmi za zásah do osobnostných práv stratou blízkej osoby a nároku za zásah do osobnostných práv znížením dôstojnosti fyzickej osoby, alebo jej vážnosti v spoločnosti, kde poskytnutie vyššej náhrady je spôsobilé nahradiť, resp. zmierniť stratený spoločenský potenciál, odvolací súd tento názor nezdieľal.
Odvolací súd uviedol v rozhodnutí, že je potrebné zohľadniť najmä tú skutočnosť, že v súdenej veci došlo k nezvratnej ujme v tom zmysle, že boli rodinné putá medzi žalobcami a ich synom, resp. bratom pretrhnuté definitívne a to v dôsledku usmrtenia blízkej osoby pri dopravnej nehode.

Odvolací súd uviedol v rozhodnutí, že súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Závažnosť vzniknutej ujmy žalobcov a jej dôsledky mal súd prvej inštancie, podľa názoru odvolacieho súdu, riadne preukázané výsledkami vykonaného dokazovania. Odvolací súd v uznesení uviedol, že smrťou blízkeho príbuzného žalobcov došlo k nenávratnej deštrukcii dovtedajších osobných a rodinných vzťahov. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie uviedol v rozhodnutí, že vzhľadom na intenzitu zásahu a jeho nenapraviteľné následky je morálne zadosťučinenie nepostačujúce, v dôsledku čoho žalobcom patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd v rozhodnutí uviedol, že aj podľa jeho názoru, bola výška tejto náhrady, ktorú žalobcom priznal súd prvej inštancie, primeraná všetkým relevantným okolnostiam, nebola paušalizovaná, nebola stanovená nad rámec bežného rozhodovania v obdobných nárokoch. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie ju individualizoval vo vzťahu ku každému zo žalobcov a zohľadnil všetky okolnosti prejednávanej veci a prípadu. Odvolací súd uviedol, že v prejednávanej veci bolo a je potrebné prihliadnuť aj na to, že nárok v danom prípade vzhľadom na značnú psychickú bolesť, ktorá nastala u žalobcov, ktorí tvorili členov veľmi súdržnej rodiny spoločne s nebohým synom, resp. bratom, je potrebné posúdiť extenzívnejšie ako bežnú náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahu do ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd uviedol v rozhodnutí, že výška nemajetkovej ujmy, ktorú stanovil súd prvej inštancie, predstavuje odčinenie útrap žalobcov peňažnou náhradou a má satisfakčný, ale aj preventívny charakter; vychádza zásadne z objektívnej zodpovednosti a nevyžaduje zavinenie.
Odvolací súd uviedol, že z Občianskeho zákonníka vyplýva, že jediným kritériom, podľa ktorého má súd posúdiť a priznať náhradu nemajetkovej ujmy, je závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Odvolací súd vo B1-10C/51/2019 9

svojom rozhodnutí uviedol, že súd prvej inštancie uznal, že rozhodnutie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v prípade straty blízkej osoby je mimoriadne náročné, pretože vo vnútri každej rodiny dochádza k vzniku neopakovateľných individuálnych vzťahov a smrť spôsobuje následné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny v dôsledku straty jej člena. Takýto zásah je u každej fyzickej osoby individuálny a je preto potrebné citlivo a individuálne posudzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako "cena ľudského života". Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu, prejavujúcu sa v ich konkrétnych subjektívnych pocitoch. V tejto citlivej otázke nie je možnosť voľnej úvahy súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať princíp legitímneho očakávania a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu. To znamená, že aj rozhodovanie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy musí rešpektovať určitú líniu rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k obdobným porušeniam individuálnych rodinných vzťahov.
Odvolací súd v rozhodnutí uviedol, že keďže jedným z podstatných kritérií pre určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zohľadnenie rozhodnutí súdov v obdobných veciach, odvolací súd poukázal na takéto rozhodnutia všeobecných súdov. Ide napr. o rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/2017, ktorý plnoletým deťom priznal každému 20 000 €, rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14Co/19/2017 priznané sumy 17 000 € a 20 000 €, rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 21C/279/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/299/2018 súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy manželke v sume 15 000 € a plnoletým deťom po 12 000 € a 13 000 € v súvislosti so smrťou pri dopravnej nehode; rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 8C/103/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/171/2012 bola manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 20 000 € a deťom po 15000 €; - rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 10C/94/2014 bola manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 20 000 €, plnoletému synovi 15 000 €; rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/45/2011 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/137/2017 bola pozostalej manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 40 000 €, plnoletým deťom po 20 000 € v súvislosti so smrťou pri dopravnej nehode; rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/19/2017 bola manželke zomrelého priznaná náhrada vo výške 40 000 €, plnoletému synovi 17 000 €, plnoletej dcére 20 000 €; rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 11Co/83/2012 zo dňa 7. mája 2013 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/18/2016 z 22. júna 2016, ktorým bola za usmrtenie manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/ zomrelého na následky ťažkých zranení pri dopravnej nehode, právoplatne priznaná peňažná náhrada vo výške 3 x 23 000 €. Z vyššie označených rozhodnutí, podľa právneho názoru odvolacieho

súdu, je dostatočne zrejmé, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v súdenej veci priznaná žalobcom v prvom až treťom súdom prvej inštancie nie je nijako premrštená, resp. neprimeraná.
V kontexte svojej argumentácie odvolací súd uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 2Cdo/188/2021 v súvislosti s výškou náhrady nemajetkovej ujmy a jej prípadnou limitáciou v zmysle osobitného zákona o obetiach trestných činov poukázal na to, že výška náhrady za utrpenú ujmu nie je zákonom nijako limitovaná a jej určenie je B1-10C/51/2019 10

ponechané na voľnej úvahe rozhodujúceho súdu. I keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 OZ (život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do týchto práv. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - vždy s prihliadnutím na individuálne okolnosti charakterizujúce závažnosť vzniknutej ujmy a na jedinečnú povahu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné kvantifikovať. Náhrada skutočne zodpovedajúca utrpenej ujme je pojmovo vylúčená a priznávaná náhrada je tak len akousi "finančnou náplasťou", ktorou je pozostalým obete dopravnej nehody umožnené kompenzovať utrpenú ujmu formou peňažnej výhody. Z tohto pohľadu preto akokoľvek vysoká priznaná suma nemôže nikdy skutočne odstrániť, napraviť, odvrátiť utrpenú bolesť blízkych osôb, svojím spôsobom môže iba vyvážiť ich utrpenie. Stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce vecou voľnej úvahy súdu, jeho úvaha musí byť ale náležite odôvodnená a vždy musí mať základ v takých konkrétnych skutkových zisteniach súdu, ktoré zohľadňujú individuálne okolnosti prejednávaného prípadu a so zreteľom na ne sú relevantné pre posúdenie primeranosti náhrady v zmysle § 13 ods. 3 OZ.
Odvolací súd poukázal aj na konanie vedené Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 9Cdo/47/2023, v ktorom dovolatelia formulovali nasledovnú právnu otázku: Je možné výšku náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých nahrádzanú formou plnenia z povinného zmluvného poistenia obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach? Podľa dovolateľov aplikovanie zákona o obetiach je nevhodné hneď z viacerých dôvodov. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka má súd určiť s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka teda súdu vymedzuje kritériá (i keď z podstaty veci neurčité), ktorými sa má riadiť. Ak si súd už na začiatku stanoví limit podľa iného právneho predpisu, dobrovoľne si tým znemožní v plnej miere zohľadniť tie kritériá, ktoré podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zohľadniť musí. Okrem toho, samotným účelom odškodňovania v zmysle Zákona o obetiach je splnenie pozitívneho sociálneho záväzku štátu voči obetiam násilných trestných činov. Odškodnenia v zmysle tohto zákona je možné sa domáhať, až keď poškodení nevymôžu náhradu od samotného páchateľa. Až vtedy prichádza na rad štát, ktorý limitom uvedeným v zákone vyjadruje, akým mechanizmom si môže dovoliť, resp. je ochotný obete subsidiárne odškodňovať. Nie je bez významu, že páchateľ úmyselného trestného činu sa nepodieľa na platení poistného pre prípad, že úmyselný trestný čin spácha. Je neudržateľné, aby poisťovateľ, ktorý kumuluje prostriedky na základe platieb poistného, bol pri náhrade ujmy chránený limitom nastaveným podľa toho, čo si môže dovoliť štát. Inak povedané, použitím zákona o obetiach sa do súkromnoprávneho vzťahu poisťovateľa a poškodeného vnáša obmedzenie verejnoprávnou reguláciou vzťahu medzi poškodeným a štátom. Preto ani teleologickým výkladom nemožno dospieť k záveru o opodstatnenosti tejto analógie, keďže odškodňovanie obetí násilných trestných činov je výsledkom harmonizácie práva v zmysle požiadaviek 1. Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV a 2. Smernice Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o náhradách obetiam trestnej činnosti. Účelom predmetných smerníc nie je zastropovanie sumy odškodnenia, ale B1-10C/51/2019 11

práve naopak, stanovenie minimálnych požiadaviek na ochranu obetí trestných činov a ich odškodňovania. Minimálny verejnoprávny rámec odškodňovania preto nemôže byť maximálnym limitom odškodňovania v súkromnoprávnych vzťahoch, ale len orientačnou spodnou hranicou súm odškodnenia. Následkom limitovania náhrady dochádza i k narušeniu princípu náhrady skutočnej škody, resp. ujmy, ako základného princípu súkromného práva. Analogicky poukazujúc na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. US 10/2016 z 10. októbra 2018, R 4/2018, v zmysle ktorého "Ústavný súd nezabúda, že ide o princíp súkromného práva, nie o neobmedziteľnú a absolútne platnú požiadavku ústavno-právnej povahy. Aj tento princíp však nadobúda konštitucionálny význam, ak povaha majetkovej

škody umožňuje objektivizovať jej rozsah a ak je spravodlivé od škodcu požadovať plnú náhradu škody, (bod 129. nálezu)" V citovanom náleze sa síce prejednávalo obmedzenie náhrady majetkovej škody, ktorú je možné omnoho ľahšie objektivizovať, nič to však nemení na veci, že súkromné právo sa spravuje zásadou náhrady úplnej ujmy, preto odškodniť treba nemajetkovú ujmu v rozsahu, v akom skutočne vznikla, nie v rozsahu, v akom by ju hypoteticky odškodnil štát (i to až v prípade, ak by od škodcu samotného nedošlo k odškodneniu). Stanovenie limitu podľa zákona o obetiach je v rozpore ust. § 7 ods. 2 písm. a) ZoPZP, podľa ktorého limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej 5 240 000 € v prípade škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Ak je teda stanovený jeden limit v príslušnom predpise, súd nemá možnosť siahnuť po inom (neprísľušnom) predpise za účelom ďalšieho ohraničenia nárokov poškodených.
Odvolací súd uviedol, že na základe vyššie uvedenej argumentácie Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 27. mája 2024, sp. zn. 9Cdo/47/2023 uzavrel, že nie je daný dôvod k analogickej aplikácii ustanovení zákona o obetiach na náhradu za citovú ujmu pozostalých obete dopravnej nehody. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov).
9. Odvolací súd uviedol, že žalovaný v prvom rade v odvolaní namietal nedostatok "priamej" príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmou) a poistnou udalosťou v kontexte s ust. § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP, v zmysle ktorého poistiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, s ktorou argumentáciou žalovaného v prvom rade sa súd prvej inštancie vôbec nevysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Odvolací súd uviedol, že uvedené nedostatky nemohol nahrádzať, pretože podstatou odvolacieho konania je zabrániť prekvapivým rozhodnutiam bez možnosti podania riadneho opravného prostriedku, v rámci ktorého by strana sporu mala zachovanú plnú možnosť obrany proti argumentom súdu prvej inštancie a došlo by tak k porušeniu zásady dvojinštančnosti súdneho konania.

postup, v rámci ktorého by odvolací súd nahrádzal chýbajúce argumenty o základných právnych otázkach preskúmavanej veci, by znamenal nezabezpečenie riadneho prístupu k spravodlivému procesu po podaní odvolania.
Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, ako aj v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie bolo vec opätovne prejednať, ustálený skutkový stav preskúmateľne právne posúdiť so zreteľom na všetky uvádzané právne aspekty veci, vo veci opätovne rozhodnúť a nové rozhodnutie vo veci odôvodniť zákonu zodpovedajúcim spôsobom za účelom jeho preskúmateľnosti tak stranami sporu, ako aj prípadne súdom odvolacím.
Úlohou súdu prvej inštancie bolo v novom rozhodnutí o veci rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).
10. Súd Prvej inštancie po zrušení rozsudku vo veci určil termín pojednávania na deň 18.9.2024. Súdneho pojednávania sa zúčastnil právny zástupca žalobcov v prvom až treťom rade a právny zástupca žalovaného v prvom rade. Žalovaný v druhom rade svoju neprítomnosť ospravedlnil a žiadal súd, aby vo veci rozhodol v jeho neprítomnosti. Strany sporu v konaní nenavrhli doplnenie dokazovania a súd tak rozhodol na základe zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ktorý zistil pred vyhlásením rozsudku č. k. 10C/51/2019-197 zo dňa 9.5.2022, ktorý bol zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/18/2023-249 zo dňa 25.6.2024.
11. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov(pltného a účinného v čase vzniku nároku) tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária"). Ak tento zákon

neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy (Zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Občiansky zákonník).
Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení; poškodený je povinný svoj nárok preukázať.
Podľa ustanovenia §11Občianskeho zákonníka (ďalej OZ platného a účinného v čase vzniku nároku) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej slobody.
Podľa ustanovenia § 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (ods. 1). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená B1-10C/51/2019 13

dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ods. 2). Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ods. 3).
Podľa ustanovenia § 427 ods.1 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.
Podľa ustanovenia §427 ods.2 OZ rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.
Podľa ustanovenia § 441 OZ ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.
Podľa ustanovenia § 450 OZ z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd náhradu škody primerane zníži. Vezme pritom zreteľ najmä na to, ako ku škode došlo, ako aj na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila; prihliadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená. Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne.
Podľa ustanovenia § 12 ods. 1,2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného a účinného v čase vzniku nároku na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; 10) náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť.11)
Ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy.12) Ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom
12. Súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.
Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (§ 191 ods. 1,2 CSP). Súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona (§ 215 ods. 1,2 CSP). Súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu (§ 216 ods. 1 CSP). Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté (§ 217 ods. 1 CSP).
13. Súd konštatuje, že odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v tom smere, že súd prvej inštancie správne ustálil v konaní pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v prvom rade, ktorý ako poisťovňa je v konaní pasívne vecne legitimovaný subjektom, voči ktorému si žalobcovia zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 zákona číslo 381/2001 Z.z. uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Pasívna vecná legitimácia žalovaného v druhom rade spochybnená v konaní nebola. Súd teda v zhode s odvolacím súdom jednoznačne konštatuje, že žalovaný v prvom rade na základe ustálenej rozhodovacej činnosti tak najvyšších súdnych autorít, ako aj všeobecných súdov Slovenskej republiky, na obsah ktorých poukazoval aj odvolací súd, je pasívne vecne legitimovaný subjekt, čo následne v konaní ani sporným nebolo. Súd teda ustaľuje, že žalovaný v prvom rade, ako aj žalovaný B1-10C/51/2019 14

v druhom rade sú pasívne vecne legitimovaný subjektmi, voči ktorým si žalobcovia v prvom až treťom rade, ako aktívne vecne legitimované subjekty, uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.
14. Súd teda vyhodnotil námietku žalovaného v prvom rade týkajúcu sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie ako nedôvodnú. Žalovaný v prvom rade je poisťovňou, v ktorej bolo povinne zmluvne poistené motorové vozidlo, ktorého prevádzkovateľom bol žalovaný v druhom rade, táto skutočnosť medzi stranami sporu nebola sporná, v dôsledku prevádzky ktorého došlo k usmrteniu syna žalobcov v prvom a druhom rade, ktorý bol bratom žalobkyne v treťom rade. Pasívna vecná legitimácia žalovaného

v prvom rade vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. Súd opäť zastáva názor, ktorý ako správny bol potvrdený aj odvolacím súdom prezentovaný v jeho rozhodnutí, súdom citovanom vyššie, že rozhodnutia, na obsah ktorých poukázal žalovaný v prvom rade v písomnom vyjadrení k obsahu žaloby, boli prekonané rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít medzi ktoré patrí Ústavný súd Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky. V tomto kontexte rozhodnutí najvyšších súdnych autorít rozhodujú súdy nižších stupňov - okresné, ako aj krajské súdy na celom území Slovenskej republiky. V zmysle rozhodnutí súdov všetkých stupňov, ako aj rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky poisťovňa je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú uplatňujú pozostalí po obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ktoré je povinne zmluvne poistené u konkrétnej poisťovne.
15. V zmysle citovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorou je všeobecný súd členského štátu viazaný, ako aj v zmysle nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky, rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorými je taktiež súd pri svojej rozhodovacej činnosti viazaný, je náhrada nemajetkovej ujmy jednou z náhrad krytých povinným zmluvným poistením.
16. V predmetnej právnej veci aplikovateľným vnútroštátnym právom sú zákony č. 381/2001 Z.z., Občiansky zákonník, ako aj výklad tzv. "motorových smerníc" EÚ. Ustanovenia týchto smerníc (a ich jazykové mutácie) považujú za synonymá pojmy "ujma na zdraví" a "osobná ujma" (v anglickom preklade "personal injury"), pričom v tejto súvislosti je potrebné vychádzať zo štruktúry a účelu smernice. Uvedené pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku" a snažia sa najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov a teda pod pojem ujma na zdraví zaradiť akúkoľvek ujmu, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity osoby, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Náhrady nemajetkovej ujmy sa pritom okrem obetí škôd môžu domáhať aj ich pozostalí; únijné právo to nevylučuje. Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť, že ustanovenia týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy patria do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti (§ 11 a nasl.) a ktorá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova (§ 415 a nasl.). Zodpovednosť poisteného za spôsobenie dopravnej nehody a usmrtenie syna žalobcov v prvom a druhom rade, ktorý bol bratom žalobkyne v treťom rade, vznikla na základe dopravnej nehody a má okrem trestnoprávnej aj občianskoprávnu povahu, vplýva aj na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým - žalobcom v prvom až treťom rade po obeti dopravnej nehody. B1-10C/51/2019 15

17. Škodou na zdraví sa musí rozumieť aj taká závažná škoda (ujma) na zdraví, ktorá má za následok smrť osoby zúčastnenej na dopravnej nehode.
18. Vo vzťahu k výške priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom v prvom až treťom rade súd taktiež poukazuje na obsah uznesenia odvolacieho súdu, súdom citovanom v odôvodnení rozsudku, ktorý nespochybnil výšku priznaných nárokov žalobcom v pôvodnom rozsudku súdom prvej inštancie. Odvolací súd jednoznačne konštatoval, že súd prvej inštancie výšku nemajetkovej ujmy ustálil správne a teda súd opätovne poukazuje na tú skutočnosť, že nárok žalobcov je daný a výšku nemajetkovej ujmy žalobcom v prvom až treťom rade priznal na základe rozsiahleho vykonaného dokazovania.
19. Pri posudzovaní uplatňovaného nároku je potrebné vychádzať z obsahu pojmu "škoda na zdraví" a "odškodňovanie škody (ujmy) na zdraví". Škoda v tomto prípade predstavuje nemajetkovú ujmu v podobe poškodenia zdravia, bolestí a následkov poškodeného zdravia. Ujmou na zdraví sa rozumie aj také závažné poškodenie zdravia, ktoré má za následok smrť. Bolesť predstavuje určité fyzické a psychické útrapy vyvolané náhlou alebo vážnejšou zmenou zdravotného stavu, ktoré vníma len konkrétny človek a ktoré nemusia byť na prvý pohľad badateľné. Bolesť môže byť zmiešanou, ideálnou alebo psychickou ujmou, nie však škodou ako majetkovou ujmou vyjadriteľnou v peniazoch. Bolesť je teda nemajetkovou ujmou. Peniaze nemožno posudzovať ako ekvivalent ujmy na zdraví, ale ako primeranú satisfakciu; funkcia bolestného podľa § 444 OZ, alebo náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ, nie je reparačná, ale satisfakčná. Určitá miera odlišnosti je pri inštitúte sťaženia spoločenského uplatnenia, pri určení jeho výšky sa berie do úvahy aj strata možnosti vykonávať zárobkovú činnosť, prípadne dosahovanie nižšieho zárobku, dôchodku, v obmedzení spoločenského a rodinného života, v prekážkach v uplatnení sa poškodeného v ďalšom živote, no napriek tomu aj pri sťažení spoločenského uplatnenia, naďalej prevláda jeho nemajetková zložka.
20. Ujmu vo všeobecnosti možno definovať ako zničenie, alebo oslabenie právneho pomeru a to v neprospech niektorého alebo všetkých subjektov tohto pomeru. K zničeniu právneho pomeru môže prísť aj usmrtením člena rodiny (rodiča, dieťaťa, manžela/manželky, súrodenca), ktorá skutočnosť spôsobí

zničenie rodinnoprávneho pomeru, ku ktorému patria osobnostné práva, rodinné vzťahy, prípadne aj vyživovacia povinnosť (napríklad Luby, Š.: Prevencia a zodpovednosť v občianskom práve. I. zväzok. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1958, s. 274, 275, 280, 285-288).
21. S poukazom na vyššie uvedené preto, podľa názoru súdu, za ujmu na zdraví patrí okrem majetkovo vyjadrenej zložky aj náhrada nemajetkovej ujmy, ako forma satisfakcie za spôsobenú ujmu. Logicky preto aj na tento prejednávaný prípad je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., v spojení s § 13 OZ. Pri usmrtení osoby náhrada majetkovej ujmy (škody) v podobe ušlého zárobku, prípadne v úhrade liečebných nákladov, neprichádza do úvahy, pretože dotknutá osoba zomrela. Rovnako neprichádza do úvahy materiálna nemajetková ujma v podobe bolestného, alebo SSU.
22. Podľa názoru súdu prvej inštancie a ako aj odvolacieho súdu prezentovaného v jeho rozhodnutí súdom citovanom v odôvodnení rozsudku, ktorým zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie - v prípade usmrtenia osoby majú teda pozostalí právo na náhradu nemateriálnej B1-10C/51/2019 16

nemajetkovej ujmy spočívajúcej v trvalých, alebo vo veľmi dlho po usmrtení im blízkej osoby, trvajúcich útrapách spojených s vedomím jej trvalej straty. Nemateriálna nemajetková ujma sa nedá vyjadriť v peniazoch, preto nemôže ísť o ekvivalentnú náhradu, ale o primeranú satisfakciu poskytovanú vo forme náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ (v spojení s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 a C-277/12).
Pre úplnosť súd uvádza, že hoci je odškodnenie za bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia zaradené v šiestej časti OZ, svojou podstatou ide o náhradu nemajetkovej ujmy. Na základe tohto záveru neobstojí argument žalovaného v prvom rade, že v šiestej časti OZ (zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie) je upravená bezvýnimočne len škoda ako majetková ujma a jej náhrada. Práve naopak, v šiestej časti OZ je zakotvená aj náhrada nemajetkovej ujmy, minimálne v ustanovení § 444. Tento argument opätovne podporuje záver o aplikácii § 13 OZ na predmetnú právnu vec.
23. Zákonodarca v ustanovení § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. legislatívnou nedôslednosťou expressis verbis nerozlišoval medzi pojmami škoda na majetku, škoda na zdraví a nemajetková ujma, ku ktorej jednoznačne patrí aj nemateriálna nemajetková ujma, čo však nemôže byť vykladané v neprospech žalobcov v prvom až treťom rade. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutia tak Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí, od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť, alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa súd v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie), alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno upustiť od doslovného gramatického (jazykového) výkladu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.
24. Pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov a že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný B1-10C/51/2019 17

zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení

zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu ("personal injury") a škodu na majetku.
25. Súd pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom vychádzal z rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý v zrušujúcom uznesení uplatnený nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy a súdom prvej inštancie v časti priznaný nespochybnil a aj z rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 z 24.10.2013 a C-277/12 z 24.10.2013, z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. ÚS 666/2016-36, rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 1/2016, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo publikované ako judikát R 61/2018, ustanovení § 11 a § 13 OZ a § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., zo zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného a účinného v čase vzniku nároku, ako aj z právneho názoru vysloveného v rozhodnutiach Krajského súdu v Bratislave (napr. sp. zn. 8Co 67/2012, 3Co/244/2018-448, 10Co 38/2017-291), podľa ktorých povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súd sa riadil článkom 2, ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.
26. Žalobcovia, ktorí sú v konaní na základe vykonaného dokazovania aktívne vecne legitimovanými subjektmi od žalovaného v prvom rade, ktorého pasívnu vecnú legitimáciu mal súd za preukázanú, na základe vyššie uvedenej právnej argumentácie, ako aj od žalovaného v druhom rade, ktorého pasívna vecná legitimácia v spore nebola spornou, keďže bol právoplatne uznaný Okresným súdom Humenné trestným rozkazom č. k. 1T/31/2019-331 za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia podľa ustanovenia § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona a z prečinu ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h), j) Trestného zákona a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní troch rokov s podmienečným odkladom, žiadali titulom nemajetkovej osobnostnej ujmy sumu každý zo žalobcov v prvom a druhom rade po 35 000 € a žalobkyňa v treťom rade sumu 30 000 €. Táto suma sa však súdu javila ako zjavne neprimerane vysoká. Pre úplnosť súd v súvislosti s posúdením primeranosti žalobcami uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy poukazuje na právnu úpravu v štátoch Európskej únie. Z hľadiska historického, nám najpodobnejšia právna úprava v Rakúsku (obdobne aj v Nemecku) vyvodila nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy zo všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu, pričom výška konkrétneho nároku je predmetom dokazovania. Tento systém platil aj v Maďarsku do roku 2013. Najvyššie odškodné bolo v Rakúsku priznané na B1-10C/51/2019 18

základe rozsudku OGH z 30.10.2003, sp. zn. 2Ob 186/03, kedy išlo o nárok pozostalého manžela, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a 3 maloleté deti. Nehodu zavinil vodič nákladného motorového vozidla, ktorý išiel v protismere. OGH priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65 000 € titulom jeho ťažkej a trvalej psychickej traumy. Románsky model práva (Belgicko, Francúzsko) je upravený s paušálnymi sumami, v prípade Belgickej právnej úpravy je to v prípade rodiča žijúceho v spoločnej domácnosti s usmrteným dieťaťom vo výške 7 500 €, rodiča žijúci mimo spoločnej domácnosti 3 750 €.
27. Pri výške nemajetkovej ujmy v prejednávanom prípade súd musí prihliadať na všetky okolnosti prípadu, vrátane vážnosti, trvania a následkov takejto traumy. Z vykonaného dokazovania - z výsluchu žalobcov skutkovo vzišlo, že žalobcovia v prvom a druhom rade s nebohým synom mali veľmi silný emotívny vzťah, založený na porozumení a láske. Taktiež žalobkyňa v treťom rade mala vybudovaný so zosnulým bratom veľmi pevný a láskyplný súrodenecký vzťah. Súd má za preukázané, že smrť J. B. poznamenala trvalo negatívne život žalobcov, ktorí v dôsledku dopravnej nehody utrpeli ujmu na svojich osobnostných právach stratou syna a brata. Boli dotknuté ich práva na rodinný život a súkromie, stratili možnosť viesť rodinný a súkromný život so svojim synom a bratom a prežívať s ním pozitívne, aj prípadné negatívne stránky života. Ide o nenávratnú ujmu; trauma zo straty syna je pre rodičov neodstrániteľná a taktiež je neodstrániteľnou stratou aj pre žalobkyňu v treťom rade, ktorá bola sestrou zosnulého J. B.. Pravdivosť neodstrániteľného a veľmi bolestivého zásahu do osobnostných práv žalobcov bola

podčiarknutá počas konania tým, že počas ich výpovedí sa u každého so žalobcov prejavili silné emočné prejavy v podobe plaču a prerušovaní výpovedí, ktoré boli spontánne.
Zásah do osobnostných práv žalobcov v prvom až treťom rade spôsobil vinník dopravnej nehody - žalovaný v druhom rade, čo mal súd za preukázané právoplatným trestným rozkazom vydaným Okresným súdom Humenné. Dopravná nehoda bola spôsobená osobným motorovým vozidlom, ktoré v deň 30.11.2018 riadil žalovaný v druhom rade a ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného v prvom rade (čo nebolo sporné medzi stranami sporu).
Žalobcovia však v konaní nepreukázali, že by tragická smrť ich syna a brata zanechala následky fatálneho charakteru, spočívajúce, napr. v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení ich zdravotného stavu, v preukázateľne negatívnej trvalej duševnej traume a pod.
28. Pre účely stanovenia konečnej výšky odškodnenia súd považoval za podstatné aj výsledky trestného konania. V trestnom konaní nebolo konštatované spoluzavinenie zosnulého J. B. na vzniku dopravnej nehody. Dopravnú nehodu dňa 30.11.2018, pri ktorej J. B. utrpel zranenia, v dôsledku ktorých pri dopravnej nehode zomrel, v zmysle záverov znaleckého dokazovania v trestnej veci vedenej proti žalovanému v druhom rade výlučne zavinil žalovaný v druhom rade, ako vodič osobného motorového vozidla, v ktorom sa viezol, okrem iných spolucestujúcich, aj zosnulý J. B.. Z trestného spisu, ktorého je súčasť aj vyšetrovací spis, však nie je možné jednoznačne určiť, či poškodený J. B. bol v čase vzniku dopravnej nehody pripútaný bezpečnostným pásom.
29. Zohľadniac všetky vyššie uvedené skutočnosti súd určil výšku nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov aj čiastočne s prihliadnutím na právnu úpravu odškodňovania obetí B1-10C/51/2019 19

poškodených násilnými trestnými činmi, v zmysle citovaného zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného a účinného v čase vzniku nároku, podľa ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom.
V roku 2018 výška minimálnej mzdy bola ustálená na sumu 480 €, t.j. maximálna výška odškodnenia pre obeť násilného trestného činu je však vo výške 24 000 € a ktorú je potrebné pomerne rozdeliť pre všetky obete rovnakým dielom.
30. Súd výšku nemajetkovej ujmy ustálil na základe vykonaného dokazovania na sumu 25000 € pre každého zo žalobcov v prvom a druhom rade a pre žalobkyňu v treťom rade na sumu 20 000 € s prihliadnutím na obsah výpovedí žalobcov, ktorými mal súd za preukázanú značnú citovú väzbu žalobcov v prvom a druhom rade, ako rodičov, voči ich zosnulému synovi a sestry - žalobkyne v treťom rade voči zosnulému bratovi.
Vo zvyšnej časti uplatnenej istiny súd žalobu ako nedôvodnú, zjavne nadhodnotenú, zamietol.
Súd výšku nároku ustálil aj vzhľadom na pomery žalovaného v druhom rade, ktorý počas konania prehlásil, že je nemajetný, nachádzal sa vo výkone trestu odňatia slobody. Súd taktiež z časti prihliadol aj na skutočnosť, že poškodený J. B., pravdepodobne nebol pripútaný počas jazdy bezpečnostným pásom, keďže v pitevnej správe neboli konštatované poškodenia pokožky zosnulého, ktoré mohli byť spôsobené bezpečnostným pásom v čase vzniku dopravnej nehody.
Súdom ustálená výška nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá už pôvodne bola žalobcom priznaná rozsudkom, ktorý bol zrušený odvolacím súdom nebola spochybnená odvolacím súdom, ktorý konštatoval vo svojom zrušujúcom uznesení, že súd správne ustálil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov na základe dostatočne zisteného skutkového stavu. Odvolací súd taktiež uviedol, že bola výška tejto náhrady, ktorú žalobcom priznal súd prvej inštancie, primeraná všetkým relevantným okolnostiam, nebola paušalizovaná, nebola stanovená nad rámec bežného rozhodovania v obdobných nárokoch.
31. Spornou medzi stranami bola otázka možnosti priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov voči žalovaným v prvom a druhom rade uplatneného žalobou - a to príčinná súvislosť medzi škodlivým následkom spôsobeným dopravnou nehodou pri vedení motorového vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného v prvom rade a ktorého vodičom bol poistený - žalovaný v druhom rade vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcami. Súd v zmysle prezentovaného právneho názoru odvolacím súdom v jeho zrušujúcom rozhodnutí bol povinný skúmať priamu príčinnú súvislosť medzi dopravnou nehodou a vznikom nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby - syna a brata, ktorý pri dopravnej nehode spôsobenej žalovaným v druhom rade pri vedení motorového vozidla, povinne zmluvne poisteného žalovaným v prvom rade, dopravnú nehodu spôsobil. B1-10C/51/2019 20

Súd v tomto kontexte poukazuje na rad rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/253/2018 zo dňa 28.11.2019, na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 174/2019 zo dňa 10.10.2019, na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.7Cdo/259/2019 zo dňa 30.03.2020, na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/89/2021 zo dňa 31.01.2023, v ktorých najvyšší súd jednoznačne konštatoval, že je daná priama príčinná súvislosť medzi vznikom nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla pozostalým v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby pri dopravnej nehode, ktorá bola spôsobená pri vedení motorového vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené a pasívne vecne legitimovanými subjektmi sú tak poistený ako aj poisťovňa, u ktorej vozidlo, ktorým dopravná nehoda bola spôsobená bolo povinne zmluvne poistené a v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu blízkej osoby pozostalých.
Najvyšší súd napríklad v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/89/2021 konštatoval vo vzťahu k príčinnej súvislosti medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmou príčinnú súvislosť s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6M-Cdo/7/2013, v zmysle ktorého príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie a vznik škody boli v logickom slede, teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii, príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúsenosti adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti s právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a akou skutočnosťou (akou príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda, za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmou poškodeného, ak vznikla a konkrétnym konaním škodcu, ak je protiprávne, prípadne inou skutočnosťou sa zisťuje príčinná súvislosť.
Najvyšší súd v ním prejednávanej veci skutkovo rovnakej s prejednávanou vecou ustálil, že existuje príčinná súvislosť medzi ujmou žalobcov, ktorí si voči žalovanej poisťovni a prevádzkovateľovi poisteného motorového vozidla uplatňovali nárok z titulu PZP na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý im vznikol v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby v dôsledku dopravnej nehody. Najvyšší súd konštatoval, že protiprávne konanie zamestnanca žalovaného, ktorý spôsobil dopravnú nehodu bolo protiprávnym konaním predstavujúcim poistnú udalosť - ako náhodnú udalosť, o ktorej nie je isté či vôbec a kedy nastane. Dovolací súd dospel k záveru, že keby nedošlo k protiprávnemu konaniu poisteného, nedošlo by ani k vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcov v dôsledku smrti ich blízkeho B1-10C/51/2019 21

príbuzného. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom rozhodnutí uviedol, že podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody vrátane náhrady nemajetkovej ujmy. V tomto kontexte najvyšší súd poukázal na rozhodnutie R61/2018 a na ustanovenie § 15 ods. 1 zákona o PZP, podľa ktorého najvyšším súdom prejednávanej veci žalobcovia boli oprávnení, ako poškodení, uplatniť si svoje nároky na náhradu nemajetkovej ujmy priamo proti poisťovateľovi (ktorý v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky bol žalovaným v druhom rade) čo aj využili. Najvyšší súd v skúmanej veci ustálil, že pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie dovolaním napadnutom rozhodnutí v súdom nastolenej právnej otázke, či je daná príčinná súvislosť medzi nemajetkovou ujmou žalobcov a dopravnou nehodou, tento názor bol podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky správny.
Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože zákon o povinnom zmluvnom poistení bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009. V tomto kontexte súd uvádza, že aj Ústavný súd Slovenskej republiky, napríklad v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2006 ustálil, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej

blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.
Súd teda jednoznačne na základe ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít ustálil, že medzi dopravnou nehodou spôsobenou žalovaným v druhom rade, ktorú spôsobil motorovým vozidlom povinne zmluvne poisteným žalovaným v prvom rade a vznikom nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej im v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby následkom dopravnej nehody zapríčinenej žalovaným v druhom rade je priama príčinná súvislosť.
Žalovaný v prvom rade v dôsledku preukázanej príčinnej súvislosti je pasívne vecne legitimovaný subjektom, keďže je poisťovňou, ktorá uzatvorila zmluvu o povinnom zmluvnom poistení so žalovaným v druhom rade, ktorý pri vedení poisteného motorového vozidla nezvládol riadenie, v dôsledku čoho došlo k usmrteniu blízkej osoby žalobcov a teda žalobcom vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou voči žalovanému v prvom rade, ktorý je povinný tento nárok žalobcom vyplatiť v zmysle ustanovenia § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení a žalovaný v druhom rade je povinný tento nárok nahradiť žalobcom v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka.
32. Súd žalovaných zaviazal na zaplatenie priznanej sumy spoločne a nerozdielne s poukazom na ustanovenia §15 zákona č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého poisťovňa - žalovaný v prvom rade má povinnosť vyplatiť uplatnený nárok žalobcom za škodcu - žalovaného v druhom rade, ktorého zodpovednosť je daná v zmysle citovaného ustanovenia §427 ods. 2 OZ. B1-10C/51/2019 22

33. Podľa ustanovenia § 218 ods.1 CSP obsah rozhodnutia vo veci samej vysloví súd vo výroku rozsudku. Vo výroku súd rozhodne tiež o nároku na náhradu trov konania, ak sa o ňom nerozhoduje samostatne.
Podľa ustanovenia § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
Podľa ustanovenia § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
Podľa ustanovenia §262 ods.2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.
34. Súd priznal žalobcom v prvom až treťom rade nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v prvom a druhom rade v rozsahu sto percent z dôvodu, že žalobcovia boli v hlavnom predmete sporu o priznanie nemajetkovej ujmy úspešní, avšak výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od voľnej úvahy súdu.
Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom predpokladá kumulatívne splnenie kvalifikovaných podmienok stanovených v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka t. j., že morálne zadosťučinenie je v konkrétnom prípade nepostačujúce (musí byť splnená v každom prípade) a neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere (pravidelná podmienka). Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie peňažného zadosťučinenia súdom je, že priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia sa s ohľadom na okolnosti prípadu nejaví postačujúcimi, pričom ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať z jednotlivých okolností, tak z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy boli žalobcovia povinní v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku, avšak z povahy tohto nároku vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu a preto je v prípade úspešnosti žaloby o ochranu osobnosti v hlavnom predmete konania, ktorým je ochrana osobnosti, nutné priznať náhradu trov konania v zmysle zásady úspechu vyjadrenej v ustanovení § 255 ods. 1 C. s. p.
Súd taktiež priznal žalovanému v prvom rade voči žalobcom v prvom až treťom rade nárok na náhradu odvolacieho konania, keďže v odvolacom konaní žalovaný v prvom rade bol úspešný a táto povinnosť súdu vyplývala zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu.
O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I, písomne v dvoch vyhoveniach. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom B1-10C/51/2019 23

rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh)/ § 363 CSP/.
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania/§ 364 CSP/.
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci/ § 365 ods.1 CSP/.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej /§ 365 ods.2 CSP/.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania/§ 365 ods.3 CSP/.
Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie/ § 366 CSP/.
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie.